

JAMIYAT VA IJTIMOIIY MAS'ULIYAT

Umirzoqova Dilnoza,

Renessans ta'lim universiteti talabasi

Ismoilova Dilorom

Renessans ta'lim universiteti v.b dotsenti

Email:dilnozaumrzoqova32@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqola jamiyat va shaxsiy mas'uliyat mavzusini keng qamrovda yoritadi. Unda har bir insonning o'z harakati, qarori va hissasi jamiyat hayotiga qanday ta'sir qilishi tushuntiriladi. Maqola o'quvchiga faollik, tashabbus va o'zini rivojlantirish yo'llarini ochib beradi, ijtimoiy mas'uliyatning shaxs va jamiyat rivojida muhimligini namoyon qiladi. Prezidentimiz so'zlari, amaliy misollar va tadqiqot natijalari bilan boyitilgan mazmun o'quvchini o'zini anglashga, jamiyat bilan uyg'un yashashga undaydi.

Tayanch so'zlar: jamiyat, mas'uliyat, qaror, tashabbus, faollik.

Annotation: Every individual, as an inseparable part of society, contributes to collective progress through their actions, decisions, and sense of responsibility. Today, proactivity, initiative, and social awareness have become key factors in building a stable and thriving community. This article explores these themes, encouraging readers to embrace self-awareness, take active roles in society, and develop a strong sense of civic responsibility.

Key terms: society, responsibility, decision, initiative, engagement.

Аннотация: Каждый человек, как неотъемлемая часть общества, вносит свой вклад в общее развитие через свои поступки, решения и чувство ответственности. В современном мире активность, инициативность и социальное сознание стали важнейшими факторами устойчивости общества. Эта статья раскрывает данные аспекты, побуждая читателя к самопознанию, активному участию в жизни общества и формированию ответственной гражданской позиции.

Ключевые слова: общество, ответственность, решение, инициатива, активность.

Jamiyat va ijtimoiy mas'uliyat har bir inson hayotida muhim o'rin tutadi. Shaxsning o'z harakati, qarorlari va kundalik odatlari nafaqat o'z hayotini, balki atrofdagilar va butun jamiyatni ham shakllantiradi. Ijtimoiy mas'uliyat shaxsning jamiyatga foydali bo'lishi, atrofida insonlarga yordam berishi va huquqiy, axloqiy me'yorlarga rioya qilishi bilan belgilanadi. Bugungi kunda, global ijtimoiy o'zgarishlar va yangi muammolar shaxsdan faollik va mas'uliyat talab qilmoqda. Shu nuqtai nazardan,

har birimiz o'zimizni faqat shaxs sifatida emas, balki jamiyatning faol a'zosi sifatida rivojlantirishimiz zarur.

Ijtimoiy mas'uliyat shaxsning o'z harakatlari va qarorlari bilan jamiyat hayotiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi demakdir. Har bir inson o'zini faqat shaxs sifatida emas, balki jamiyatning faol a'zosi sifatida ham anglashi kerak. Mas'uliyatli shaxs o'z huquq va burchlarini biladi, atrofdagi insonlarga hurmat bilan munosabatda bo'ladi va ijtimoiy normalarga rioya qiladi. Bugungi kunda ijtimoiy mas'uliyat faqat shaxsiy axloqiy qadriyat emas, balki iqtisodiy, ekologik va siyosiy jarayonlarda ham muhim ahamiyatga ega. Masalan, ekologik mas'uliyat bilan yashovchi inson atrof-muhitni ifloslantirmaydi, iqtisodiy mas'uliyat bilan ishlovchi kishi resurslarni tejab ishlatadi va jamiyat manfaatini ko'zlaydi. Shuningdek, Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning so'zlariga ko'ra: "Yurt ravnaqiga hissa qo'shuvchi, jamiyatga foydali inson bo'lish har birimizning burchimizdir". Bu so'zlar shaxsning ijtimoiy mas'uliyatini anglash va uni kundalik hayotga tatbiq etishning qanchalik muhimligini ko'rsatadi. Shaxs va jamiyat o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik shuni anglatadiki, shaxs faqat jamiyatdan foyda kutmasdan, balki jamiyat rivoji uchun faol hissa qo'shishi kerak. Shu bilan birga, jamiyat ham shaxsni qo'llab-quvvatlab, unga teng imkoniyatlar yaratishi muhimdir.

Ijtimoiy mas'uliyat shaxsning ongli harakatlari orqali rivojlanadi. Har bir inson uni shakllantirish uchun quyidagi yo'llardan foydalanishi mumkin:

1. Ta'lim va bilim olish: Shaxs o'zini rivojlantirish va jamiyatdagi o'rnini anglash uchun doimiy o'qishi, yangi bilimlar olishi zarur. Masalan, ekologiya, iqtisodiyot yoki ijtimoiy psixologiya bo'yicha bilimlar shaxsni mas'uliyatli qarorlar qabul qilishga undaydi.

2. Ijtimoiy faoliyatda ishtirok etish: Ko'ngilli ishlar, xayriya tadbirlari, mahalliy jamiyat loyihalarida qatnashish insonni boshqalarga foyda keltirishga o'rgatadi. Shu bilan birga, o'zini jamiyatning faol a'zosi sifatida his qilish imkonini beradi.

3. Shaxsiy intizom va axloqiy qadriyatlarni rivojlantirish: Mas'uliyatli shaxs o'z vaqtini, resurslarini va imkoniyatlarini boshqarishni biladi. U atrofdagi insonlarga hurmat bilan munosabatda bo'ladi, yolg'on va adolatsizlikdan uzoq turadi.

4. Prezidentimiz so'zlari va iqtiboslar: Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek: "Har birimizning harakatimiz jamiyatga ta'sir qiladi. Shu sababli mas'uliyatli bo'lishimiz zarur". Bu so'zlar har birimizni kundalik hayotda mas'uliyatli bo'lishga undaydi.

5. Texnologiya va axborot vositalaridan oqilona foydalanish: Internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali olingan ma'lumotlar shaxsning qarorlariga ta'sir qiladi. Shaxs ularni tanqidiy ong bilan qabul qilishi va atrofga ijobiy hissa qo'shishi muhimdir.

Shunday qilib, ijtimoiy mas'uliyat shaxsning ongli mehnati, ta'limi va faoliyati orqali shakllanadi. U insonni jamiyatda faollikka undaydi va o'zini faqat shaxs sifatida emas, balki jamiyatning faol a'zosi sifatida rivojlantirishga yordam beradi.

Ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirish va jamiyatdagi rolni anglashda yetakchi shaxslarning so'zlari va amaliy tajribalari muhim ahamiyatga ega. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev ko'plab chiqishlarida shaxsning mas'uliyatli bo'lishi, jamiyatga foydali hissa qo'shishi zarurligini ta'kidlaydi. Masalan, u bir chiqishida shunday degan: "Yurtimiz taraqqiyoti har birimizning mas'uliyatimizga bog'liq. Har bir inson o'zini rivojlantirish, boshqalarga yordam berish va jamiyat manfaatini ko'zlash orqali yurt ravnaqiga hissa qo'shadi".

Shuningdek, jamiyatdagi ijtimoiy mas'uliyat misollarini kundalik hayotdan ko'rish mumkin. Masalan: mahalliy jamiyatlarda ko'ngilli ishlar bilan shug'ullanish, xayriya tadbirlariga hissa qo'shish.

Atrof-muhitni asrash: chiqindilarni to'g'ri utilizatsiya qilish, daraxt ekish tadbirlarida ishtirok etish.

Iqtisodiy mas'uliyat: shaxsiy mablag'larini tejash, isrofgarchilikdan qochish va jamiyat foydasiga ishlatish.

Xorijiy yetakchi shaxslar ham ijtimoiy mas'uliyatni targ'ib qilishga katta e'tibor beradi. Masalan, Barak Obama ijtimoiy tashabbuslarni qo'llab-quvvatlab, yoshlar va jamiyatning faol qatnashuvini rag'batlantirgan. Bu shuni ko'rsatadiki, shaxsning mas'uliyati jamiyat rivojiga to'g'ridan-to'g'ri ta'sir qiladi.

Amaliy tadqiqotlar ham shuni ko'rsatadiki, ijtimoiy mas'uliyatni o'zlashtirgan shaxslar jamiyatdagi faoliyati bilan atrofdagilarni ham rag'batlantiradi. Masalan, ijtimoiy loyihalarda ishtirok etgan yoshlar nafaqat o'zini rivojlantiradi, balki boshqalarga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Bunda tashqari ijtimoiy mas'uliyatni amalda qo'llash shaxsning kundalik hayotida va jamiyat rivojida sezilarli natijalar beradi. Masalan, mahalliy ko'ngilli tashkilotlarda faoliyat yuritgan shaxslar orasida 80% dan ortiq odamlar boshqalarga yordam berishga, jamiyatdagi muammolarni hal qilishga ko'proq hissa qo'shadi [Tadqiqot natijalari, 2023].

Shuningdek, ekologik mas'uliyatni targ'ib qilgan loyihalarda ishtirok etgan shaxslar atrof-muhitni ifloslantirmaslik va chiqindilarni kamaytirishga faol hissa qo'shadi. Iqtisodiy mas'uliyatni rivojlantirgan shaxslar esa moliyaviy resurslarini tejash va jamiyatga foydali investitsiyalar kiritish orqali jamiyat rivojiga hissa qo'shadi.

Misol tariqasida, Toshkent shahrida 2024 yilda o'tkazilgan "Yoshlar va ijtimoiy mas'uliyat" loyihasi natijasida 200 dan ortiq yoshlar ko'ngilli ishlar bilan shug'ullangan va mahalliy jamiyat hayotini yaxshilashga hissa qo'shgan. Bu shuni ko'rsatadiki, ijtimoiy mas'uliyatni o'zlashtirgan shaxs jamiyatni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi.

Jamiyat va ijtimoiy mas'uliyat mavzusi har bir insonning hayotida muhim o'rin tutadi. Shaxsning mas'uliyati faqat o'z hayoti bilan cheklanmay, u jamiyat rivojiga ham bevosita ta'sir qiladi. Ijtimoiy mas'uliyatni shakllantirish yo'llari: ta'lim olish, ijtimoiy faoliyatda ishtirok etish, shaxsiy intizom va axloqiy qadriyatlarni rivojlantirish, texnologiyalardan oqilona foydalanishdir.

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning so'zlari va amaliy misollar shaxsni mas'uliyatli bo'lishga undaydi. Shuningdek, tadqiqotlar va statistik faktlar ijtimoiy mas'uliyatning jamiyat rivojida ahamiyatini tasdiqlaydi. Har bir inson o'zini faqat shaxs sifatida emas, balki jamiyatning faol a'zosi sifatida rivojlantirish orqali atrofdagilarga foyda keltirishi mumkin. Shu bilan jamiyat barqaror va rivojlangan bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh. "Yurt ravnaqiga hissa qo'shish" – O'zbekiston, 2022.
2. Ijtimoiy tadqiqotlar markazi, "Yoshlar va ijtimoiy mas'uliyat" – Toshkent, 2023.
3. Obama B. "The Audacity of Hope" – New York, 2006.
4. Jamiyatshunoslik asoslari. – Toshkent: O'zbekiston milliy universiteti nashriyoti, 2020.
5. Ekologiya va ijtimoiy mas'uliyat, maqola to'plami – 2023.